

Bronisław Maj

* * *

Ponoči na železniški postaji: kamnita ledeno mrzla
hala, veter med kar naprej loputajočimi vrati,
neonke. Ta stara beračica, ki tabori
v glavnem mestnem parku, prenočuje pozimi tukaj. Karto
sem si že kupil, čez dve uri mi boš odprla.
Rekel bom, da sem premražen in lačen kot volk.
Na ramenu čutim tvojo vročo sapo
in tista slika se vrača: to bi lahko bila
ti, ampak je ona — samo ona. Nihče,
nihče ni kriv. Tako je pač prišlo,
da prav ti dihaš enakomerno in varno
tik ob meni, tako je pač prišlo, da sem
srečen, hvala Bogu, hvala
komurkoli, hvala z vsakim dihom,
iztrganim obupu, kar naprej trganim
iz ogromne ledeno mrzle praznine, v kateri
je živ samo
veter.

* * *

Ko je zjutraj odšla, je, kot po naključju, pustila
podarjene šmarnice in kar naprej napolnjuje sobo
z mračnim vonjem ta noč. Izpolnjen
gleдам zdaj na Vislo, ki gara že od zore:
delavci vlečejo čez zaporo barko s premogom —
njihovi gibi, učinkoviti in nujni, govore samo toliko,
kot je treba, da bi se razumeli, včasih samo
krenjna roke. Barka odplove težko izpolnjena
s svojim smiselnim tovorom. — Če bom kljub temu
pisal pesmi: samo besede, ki so nujne,

da bi se sporazumeli, preprosta dejstva: reka,
vonj cvetic, gib roke, razumljiv
dvema in temu, ki
ju opazuje. To je
vse. In samo to
nas neskončno prerašča.

* * *

Nikoli ne bom napisal dolge pesnitve; vse,
kar sem tu spoznal, mi ne dovoljuje,
da bi lagal: traja med
dvema požirkoma zraka, je v enem samem
pogledu, v stisku srca. In sem
samo zdaj, in to, kar je tu z mano,
zadostuje komaj za nekaj več kot deset
vrstic, pesem, kratka kot življenje
belinčka, bleska svetlobe na gladini,
človeka, katedrale. Nekaj več kot deset vrstic
in to, kar je med njimi: neskončni
blesk svetlobe, večno življenje belinčka,
človek, presegajoč
smrt.

* * *

Ponoči v gozdu taborni ogenj: trepetajoči krog
svetlobe, zunaj katerega ni nič,
ker mi smo tu, v sredini:
veseli klici, pesmi, smeh...
Končno ni več drv, plameni
ugašajo. Ampak reče se tudi: človek
ugaša. In še vedno je v tem nekakšna
zveza z ognjem. Potem pa je že ta
nič: tema, in vidimo razločno vse,
kar je ostalo: naše obraze, nenadoma tako
drugačne, sklonjene nad ta prostor, črne
obrise dreves, nekoliko jasnejše nebo, —
mrzle zvezde. In nihče ne ve, zakaj
tako dolgo molčimo,
potem pa govorimo
šepetaje.

* * *

Ko mi je opisoval ta park, ta
 drevored, se je v njegovih ugašajočih očeh
 razžarjal bloden ogenj, glas
 se mu je krepil in roke so skušale biti spet
 takšne kot takrat,
 ko so urne veverice zaupljivo
 jemale iz njih sladkor. Zdaj
 sem tu jaz. In je vse
 tako, kot je pomnil: rumene forzicije, senčni
 predor topolov, brenčanje žuželk, kukavica.
 Ta prostor se je za vedno vtisnil
 vanj, zvesto do najmanjšega
 listka, ta prostor, v katerem ni po njem
 nobenega sledu. Nečloveško
 popolna lepota, ki je z njo umiral,
 ga ni nikoli potrebovala, ne
 takrat ne zdaj. Ne potrebuje nikogar. Je
 in bo vedno enako: na potki
 urna veverica, dvajseto pokolenje
 tiste, ki jo je hranil, beži
 na smrt prestrašena,
 ko me vidi.

Lenobno poletno popoldne: oblaki komarjev ob reki,
 trstičje, hladna zelena voda; po vrbovi poti nad Wkro
 se gospod organist, v skrbno zapetem suknjiču, po vaji
 z zborom, vrača domov: prvi otrok, deklica, že
 čaka pri vrtnih vratih. Pospesi korak, toliko je še pred njim:
 šest sinov, gradnja hiše, spor okrog njive, veliki ples, slavna vožnja s sanmi in
 vožnja
 v zaprtem vagonu do zadnje postaje mesteca
 Oświęcim (Auschwitz) — Malopoljska. — Že tisočič si ogleduje v zrcalu sled,
 še vedno bolečo, po kozaški sablji, odloži zrcalo, vidi: ostri
 stolpovi Čenstohove, skale Grajskega griča, čisto blizu pa, čez vrt,
 jaše na palici, ki je konj, zasopljeni fantiček, sin —
 nenaadni spomin na tisti juriš, dotakne se brazgotine, pomirjen — »še sem živ« —
 odpre na široko okno: lenobno popoldne, med bori blesk
 sonca. Sonce, hlad vode, trstičje, vrbe in bori — to
 jè: resnično in skupno. Ker srečala se nista nikoli: oče
 mojega očeta in oče moje mame, nista vedela

